

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 97/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om statsborgen för djurkrediter

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 97/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Vesa Kallio /cent m.fl.:

Vilka andra lösningar kan det finnas för att finansieringsvillkoren för djurkrediter bättre ska motsvara den verkliga risken och stödja konkurrensen på marknaden,

ämnar regeringen förbättra köttproducenternas ställning genom det system med statsborgen som erbjuds för djurkrediter,

ämnar regeringen främja en finansieringsmodell där återbetalningen av djurkrediten skulle bättre följa tidtabellen för slakt och försäljning av djur,

ämnar regeringen utreda en finansieringsmodell för djurkrediter som inte är beroende av slakterier, och

vilka andra lösningar hittar regeringen för att göra finansieringsvillkoren för djurkrediter skäligare och förbättra marknadens funktion?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Den tilltagande inflationen, centralbankernas penningpolitiska riktlinjer och den geopolitiska osäkerheten har lett till att finansinstituten har skärpt finansieringspolitiken och att dessa fenomen också återspeglats i gårdarnas finansieringssituation. Den ökade bankregleringen syns på gårdarna i form av höjda räntekostnader för lån och svårigheter att få finansiering. Problemet är känt både i regeringen och i Europeiska kommissionens vision om jordbrukets och livsmedelsproduktionens framtid [[A Vision for Agriculture and Food](#)]. Samtidigt som man måste sörja för framtida investeringar måste man stärka branschens lönsamhet och gårdarnas likviditet.

Den finländska köttmarknaden är ganska centraliserad. Nötköttproduktionen är i stor utsträckning avtalsbaserad, vilket ger båda parterna säkerhet i fråga om verksamhetens kontinuitet. Den andra sidan av arrangementet är att gårdens verksamhet på många sätt är tätt bunden till kötthusen. Enligt allmän praxis förutsätter kötthusen ett avtal med producenten, varvid kalven köps från kötthuset och det slutuppfödda djuret säljs tillbaka till samma köttthus.

Enligt regeringsprogrammet strävar man efter att stärka producentens ställning bland annat genom att ändra livsmedelsmarknadslagen, konkurrenslagen och upphandlingslagen samt genom att förbättra livsmedelsmarknadsombudsmannens rätt att få information. På EU-nivå arbetar man för att förbättra producentens ställning. Europeiska kommissionens vision om jordbrukets och livsmedelsproduktionens framtid innehåller mål som förbättrar producentens ställning. Att trygga husdjursproduktionens framtid är en del av kommissionens vision. Jag förväntar mig att man i den strategi för husdjursproduktion som utarbetas på många sätt också granskar lönsamheten och som en del av det gårdarnas finansieringsmöjligheter.

Gårdsbrukets utvecklingsfond Makera kan bevilja statsborgen för lån som används för verksamhet som avsevärt förnyar produktionsmetoderna eller med vilken gårdsbruksenhetens produktionsverksamhet utvidgas, samt för lån som startstöd. I verksamheten får det inte ingå betydande risker i anknytning till finansieringen. För borgen uppbärs en borgensavgift och dessutom ska för lånet ställas en motsäkerhet som inte behöver vara betryggande. För att avhjälpa gårdarnas tillfälliga likviditetsproblem beviljades 2017–2023 även likviditetslån med statsborgen. I Naturresursinstitutets utredning [[Maatalouden maksuvalmiuslainojen vaikuttavuuden arviointi](#)] ansågs systemet dock inte vara särskilt effektivt och dessutom konstaterades att likviditetslånen ofta inte har varit ett särskilt förmånligt sätt för gårdarna att finansiera verksamheten jämfört med finansieringskostnaderna för långfristiga lån.

Även om statsborgen spelar en viktig roll i investeringsfinansieringen ligger det i producenternas intresse att de har tillgång till finansieringslösningar på marknadsvillkor till exempel för djurkrediter. Därför är det viktigt att återställa finanssektorns tro på branschens potential och lönsamhet. Att skapa ett helt nytt lånesystem som garanteras av staten skulle förutsätta resurser, datasystem, lagstiftning och bedömning av stödet ur EU:s perspektiv på statligt stöd, men som slutresultat skulle man inte nödvändigtvis uppnå ett system med lägre räntekostnader än i nuläget. Räntemarginalerna i det nuvarande djurkreditsystemet har under de senaste tio åren hållits på ungefär samma nivå, drygt 3 procent. Endast Euribor, som är räntan är bunden till, har förändrats avsevärt under samma tidsperiod. Ur finansinstitutens synvinkel har riskerna med djurkrediter således inte ökat eller minskat nämnvärt, utan motsvarar ganska exakt den allmänna risknivån inom branschen.

Villkoren för djurkrediter förhandlas för närvarande i regel mellan köttgården/andelslaget och finansinstitutet. Om jordbrukarna själva förhandlade om sin kredit skulle det öka jordbrukarnas administrativa börda ytterligare. I ett andelslag ska alla medlemmar behandlas lika och därför har alla medlemmar i andelslaget samma villkor för djurkrediter. När man agerar jämlikt återspeglar inte gårdarnas olika ekonomiska situationer räntemarginalens storlek. Att utvidga statsborgen så att den omfattar borgen för djurkrediter skulle inte eliminera det faktum att banken och kötthuset har ingått ett avtal om kreditvillkoren. Gårdar som inte använder djurkredit för att köpa djur är

bundna till kötthuset via produktionsavtalet. Avtalet förpliktar dem att sälja en viss mängd kött till ett visst kötthus.

En producentorganisation i form av aktiebolag eller andelslag kan uppnå en starkare förhandlingskraft än en enskild företagare. Producentorganisationerna kan förhandla fram bättre villkor för såväl produktion, priser som finansiering. Via producentorganisationen kan producenterna få förhandla med finansinstitutet om sina egna lånevillkor. Arrangemanget ska organiseras bra och ha gemensamma mål. Om producentorganisationerna är väl genomförda har de möjlighet att förhandla om djurkrediter till rimligt pris för sina medlemmar.

Regeringen söker aktivt lösningar på lantbruksföretagarnas finansieringsutmaningar och diskuterar med finansieringssektorn. Det är också viktigt att påverka EU. Det är av största vikt att finländska livsmedelsproducenter kan idka sin näring även i framtiden och för sin del garanterar försörjningsberedskapen i vårt land.

Helsingfors 22.4.2025

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah